

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

18 Mart 2021

Sayı :30824082-610 567296
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste (8 Sayfa)

-Cevap Yazısı (58 Adet, 115 Sayfa)

7/32955	} G.K.	7/40778-7/40780	} G.K.	7/41492-7/41496	} G.K.
7/34528		7/40783-7/40784		7/41612-7/41614	
7/37348		7/40884			
7/38519		7/40946-7/40948		7/41713	
7/38977		7/41052-7/41054		7/41715	
7/39965		7/41144-7/41146		7/41719-7/41720	
7/39972-7/39974		7/41149-7/41150		7/41831-7/41833	
7/40300-7/40301		7/41152-7/41153		7/42163	
7/40436-7/40437		7/41156		7/42725	
7/40439-7/40440		7/41304-7/41306			
7/40689		7/41401			
		7/41404-7/41405			

**ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN DR. ARSLAN KABUKCUOĞLU'NUN
TBMM 7/40779 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

26.01.2021 tarihinde ulusal basında, Eskişehir'de Porsuk Çayı havzasında kirlilikten dolayı geçen hafta balık ölümleri meydana geldiği haberi yer almıştır. Eskişehir Çevre Koruma ve Geliştirme Derneği (ESCEVDER), konuyla ilgili yapmış olduğu basın açıklamasında, Porsuk çayının geçtiği Beylikova ilçesinin Süleymaniye, Uzunburun, Sarıköy ve Yalımlı mahalleleri çevresinde çok fazla balık ölümlerinin görüldüğünü ve balık ölümlerinin bir çevre felaketi olduğunu belirtmiştir.

ESCEVDER, porsuk çayında yaşanan kirliliğin yörede bulunan Tarım Kredi Kooperatifi'nin işlettiği süt fabrikasının çaya kimyasallarını bırakma ihtimalinden dolayı yaşanabileceği konusunda şüphe taşıdıklarını belirtmiştir.

Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkının altını çizen T.C Anayasası, çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek için devleti ve vatandaşları bu konuda sorumlu kılmıştır. Temiz bir suyun canlı yaşamı için önemi düşünüldüğünde, sanayi artık ve atık sularının, tarımda kullanılan ilaçların ve gübrelerin su kaynaklarımıza karışmaması için ve su kaynakları çevresinin temiz tutulması için devlet düzenleyici işlemlerinin yanında gerçekleştireceği denetimlerle de sorumluluğunu eksiksiz yerine getirmelidir.

Bu bağlamda;

1- Bakanlığınız yaşanan toplu balık ölümlerinin ardından Porsuk Çayı'nın bahsi geçen yöredeki su kalitesinin analizi ve kirliliğin nedenleri ile ilgili bir çalışma başlatmış mıdır? Porsuk Çayı'nın Bahsi geçen yöredeki su kaynağının kalite ölçümü en son ne zaman yapılmıştır? Ölçüm yapıldıysa o bölgedeki su kaynağının kalite (temiz su, az kirlenmiş su, kirlenmiş su, çok kirlenmiş su) sonucu nedir?

2- Yürütüle çalışmalar ve yapılan incelemelerin ardından toplu balık ölümlerine neden olan Porsuk Çayı'nın bölgedeki kirlilik sebepleri tespit edilmiş midir?

3- Eskişehir'de porsuk çayına atık sularını tahliye eden kaç firma vardır?2020 yılında atık sularını Porsuk Çayını tahliye eden kaç firma denetlenmiştir? Toplu Balık ölümlerinin ardından bu firmalar denetime tabi tutulmuş mudur? Bu süreçte yapılan denetimler sonucunda ceza kesilen firma olmuş mudur?

4- Bölgede toplu balık ölümlerine neden olacak kadar kirlenen Porsuk Çayının temizlenmesi için hangi çalışmalar yürütülmektedir?

5- Bölge halkını ve konuya hassasiyet gösteren STK'ları endişeye sürükleyen Porsuk Çayı'nın, toplu balık ölümlerine neden olan kirliliği ile ilgili kamuoyunu bilgilendirmesini ne zaman yapmayı düşünüyorsunuz?

CEVAPLAR:

Eskişehir'de faaliyetleri sonucu atıksu oluşumuna sebep olan tüm sanayi kuruluşları ile evsel nitelikli atıksuların yönetimi Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği hükümleri kapsamında gerçekleştirilmektedir.

İl sınırları içerisinde atıksu deşarjı söz konusu olan sanayi kuruluşlarından atıksu arıtma tesisini kurmaksızın alıcı ortama deşarj yapan ve/veya atıksu arıtma tesisini kurduğu halde işletmeyen, atıksu deşarjı konulu Çevre İzni olmaksızın faaliyet gösteren sanayi tesisi bulunmamakta olup, Eskişehir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne atıksu arıtma tesisi bulunan tüm sanayi kuruluşlarından periyodik atıksu numuneleri düzenli olarak alınmakta ve akredite laboratuvarlara analize gönderilmektedir.

Bakanlığımızca yürütülen Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı (EKİP) kapsamında 2012 yılından itibaren Porsuk Nehri üzerinde bulunan izleme istasyonlarından her yıl mevsimlik olarak su numuneleri alınarak su kalitesi izlenmektedir. Ayrıca söz konusu akarsuya deşarj yapan ve kapasitesi 5.000 m³/gün üzerinde olan tüm atıksu arıtma tesisleri 24 saat esaslı olarak Sürekli Atıksu İzleme Sistemi (SAİS) aracılığıyla izlenmektedir. Eskişehir'de bu kapsamda; Porsuk Nehri üzerinde "arıtılmış atıksularını deşarj eden" ve kapasitesi itibarıyla "sıcak nokta" olarak adlandırılan iki büyük atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. Bunlar, ESKİ Genel Müdürlüğü'nce işletilen Eskişehir Merkez Kentsel Atıksu Arıtma Tesisi ve Eskişehir Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü'nce işletilen endüstriyel atıksu arıtma tesisidir ve her iki tesisin çıkış noktalarında Sürekli Atıksu İzleme Sistemi kuruludur.

Porsuk Nehri'nin kaynağı Kütahya ili sınırlarında yer almakta olup, İl sınırlarına Porsuk Barajı çıkış noktası itibarıyla girmektedir. EKİP kapsamında numune alınan noktalardan birisi de söz konusu baraj çıkış noktasıdır. Basına yansıyan balık ölümleri, akarsu hattı üzerinde baraj çıkış noktasına yaklaşık 70 kilometre, sıcak nokta olarak belirtilen 2 atıksu arıtma tesisine yaklaşık 35-40 km. mesafede bulunan Alpu ilçesinde görülmüştür.

Söz konusu balık ölümlerinin yaşandığı tarihte ivedilikle Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ile koordineli olarak hareket edilmiş, birlikte arazi çalışması yapılmıştır. Yapılan arazi incelemesinde, balık ölümü görülen alanların civarında çevre kirliliğine sebebiyet verecek nitelikte herhangi bir kimyasal atık, atıksu deşarjı, suda renk değişikliği, suya herhangi bir müdahale unsuruna rastlanılmamış, balık ölümlerinin büyük kitlesel bazda olmadığı

gözlemlenmiş, ölen balıkların tamamına yakınının Carassius sınıfına ait halk arasında İsrail Sazanı olarak bilinen "istilacı" türe ait bireyler olduğu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü uzmanlarınca ifade edilmiştir.

Yapılan bilimsel araştırmalar, balık ölümlerinin birkaç sebepten kaynaklanabileceğini göstermektedir. Bunlardan en önemlileri; atıksuya yapılan ani kimyasal deşarjlar, mevsimsel ani sıcaklık değışiklikleri, su seviyesindeki azalmalar, suda istilacı türlerin varlığı, suyolunda meydana gelen fiziksel değışikliklerdir.

Balık ölümü görülen bölgelerde sanayi tesisi bulunmamakla birlikte sanayi kaynaklı herhangi bir atığa, endüstriyel kaynaklı herhangi bir kirlilik unsuruna rastlanmamıştır. Diğer yandan, mevsimsel olarak havaların sıcak devam etmesi ve yağış olmaması sebebiyle su seviyesindeki azalma, anlık hava değışimleri kaynaklı çözünmüş oksijen ihtiyacı miktarındaki düşüş gibi etkenlerin (geçen yıllar da göz önünde bulundurulduğunda yaklaşık aynı dönemlere denk düşen balık ölümleri) söz konusu balıkların ölüm sebebinde etkili olabileceğini düşündürmektedir.

Eskişehir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünce, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanun'a bağlı olarak çıkartılan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği ile bağlı mevzuatı kapsamında, 2018'den günümüze dek su ve atıksu konulu yaklaşık 550 denetim gerçekleştirilmiştir. Bunun haricinde de planlı ve plansız denetimlerle gerek İl Müdürlüğümüzce gerek Bakanlığımızca, Sakarya Havzası'nın İlimiz sınırlarında kalan bölümlerinde faaliyet gösteren ve atıksu deşarjı olan tüm tesisler izlenmektedir.

Bu kapsamda; Porsuk Nehri'ne atılmış atıksularını deşarj eden ESKİ Genel Müdürlüğü Merkez Atıksu Arıtma Tesisi (105.000 m³/gün kapasiteli - sürekli deşarj), Eskişehir OSB Atıksu Arıtma Tesisi (18.000 m³/gün kapasiteli - sürekli deşarj), Tarım Kredi Yem San. ve Tic. AŞ (400 m³/gün kapasiteli - kesikli deşarj) ve Beylikova Kentsel Atıksu Arıtma Tesisi (600 m³/gün kapasiteli - kesikli deşarj) mevcuttur Bu tesislerin tümü 2020 yılı içerisinde ani ve planlı denetimlerle denetlenmiştir. Söz konusu tesislere yapılan denetimler neticesinde tesislerin hiçbirinde mevzuata aykırı bir durum tespit edilmemiş olup bu sebeple idari yaptırım uygulanmamıştır.

Akarsuların, sahip oldukları debileri nedeniyle, kanalizasyonlarla toplanan atıksular gibi arıtılması mümkün değildir. Bu kapsamda akarsularda görev ve sorumlulukları gereğince çeşitli kurum ve kuruluşlar (Tarım ve Orman Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü vb.) tarafından dip çamuru temizliği ya da bot/teknelerle yüzeysel temizlik işlemleri yapılabilmektedir.